

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه اصفهان

دانشکده زبان‌های خارجی

گروه زبان‌شناسی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته زبان‌شناسی همگانی

بررسی جنبه‌هایی از پدیده باهم‌آیی در زبان فارسی

استاد راهنما:

دکتر منوچهر توانگر

استاد مشاور:

دکتر احمد معین‌زاده

پژوهشگر:

علیرضا پورهادی نجف‌آبادی

مهر ماه ۱۳۸۸

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات،
ابتکارات و نوآوری های ناشی از تحقیق
موضوع این پایان نامه متعلق به دانشگاه
اصفهان است.

دانشگاه اصفهان

دانشکده زبان‌های خارجی

گروه زبان‌شناسی

پایان نامه ی کارشناسی ارشد رشته ی زبان‌شناسی همگانی آقای علیرضا
پورهادی نجف‌آبادی تحت عنوان

بررسی جنبه‌هایی از پدیده باهم‌آیی در زبان فارسی

در تاریخ ۱۳۸۸/۷/۲۷ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه بسیار خوب به تصویب نهایی رسید.

۱- استاد راهنمای پایان نامه دکتر منوچهر توانگر با مرتبه ی علمی
دانشیار امضا

۲- استاد مشاور پایان نامه دکتر احمد معین زاده با مرتبه ی علمی
استادیار امضا

۳- استاد داور داخل گروه دکتر محمد عموزاده با مرتبه ی علمی
دانشیار امضا

۴- استاد داور خارج از گروه دکتر علی‌اکبر جعفرپور با مرتبه ی علمی
استادیار امضا

امضای مدیر گروه

سپاسگزاری

با سپاس و قدردانی از استاد گرامی، جناب آقای دکتر منوچهر توانگر که با دقت علمی و صبر و حوصله فراوان خود، در تمامی مراحل انجام این پژوهش مرا راهنمایی نمودند. و با تقدیر و تشکر از استاد عزیزم جناب آقای دکتر احمد معین زاده که با نظرات ارزشمند و راهنمایی‌های راهگشای خود موجب پشتگرمی من و پیشرفت در انجام این رساله شدند. همچنین از تمام اساتیدی که حق استادی بر گردن من دارند، کمال تشکر و قدردانی را دارم. امید که قصور در انجام وظایف شاگردی را بر من ببخشایند.

تقدیم بہ:

ہمسرمہربانم و پدر سحرگوشم و مادر فداکارم

چکیده

در این رساله پدیده باهم‌آیی مورد بررسی قرار می‌گیرد که در آن دو پرسش اساسی مدنظر قرار گرفته‌اند. پرسش اول اینکه پدیده باهم‌آیی چه نقشی در خلق معانی ایفا می‌کند؟ و پرسش دوم اینکه برخی از قوانین و الگوهای ممکن در روابط باهم‌آیی واژه‌ها در محدوده پیکره مورد بررسی نگارنده کدامند؟

از آن جا که بافت (فرهنگی، موقعیتی و یا زبانی) نقش تعیین‌کننده‌ای در خلق معنی در زبان ایفا می‌کند، در پژوهش حاضر به بررسی نقش پدیده باهم‌آیی در ایجاد بافت زبانی در جهت خلق معنی پرداخته می‌شود. از آن جا که پدیده باهم‌آیی واقعیتی است زبان‌شناختی و مثل هر پدیده دیگر در زبان نیازمند توضیح است، در بخش دیگری از رساله حاضر به توضیح این پدیده در زبان پرداخته می‌شود. در این بخش این نکته بررسی می‌شود که چرا باهم‌آیی در زبان وجود دارد. برای بررسی پرسش دوم تحقیق حاضر، حدود ۲۰ میلیون واژه از ۸۶ شماره روزنامه اطلاعات در سال ۱۳۸۸ و ۹۴ شماره روزنامه کیهان در سالهای ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ گردآوری شد. سپس با استفاده از نرم‌افزاری به نام Wordsmith داده‌های گردآوری شده تجزیه و تحلیل گردید. همچنین در راستای بررسی الگوهای ممکن در روابط باهم‌آیی واژه‌ها به رابطه باهم‌آیی و نحو، هم‌معنایی و نیز چندمعنایی پرداخته شد. نتایج رساله حاضر را می‌توان به صورت زیر خلاصه کرد: (۱) واژه‌ها ممکن است برای هم‌نشینی و یا عدم هم‌نشینی با محدودیت‌های دستوری خاص، فارغ از باهم‌آیی واژگانی یا پیوند معنایی انگیزه‌دهی شده باشند؛ (۲) برخی از واژگان هم‌معنا دارای باهم‌آیی‌های متفاوت‌اند؛ (۳) واژه‌های چندمعنا در معانی گوناگون خود دارای باهم‌آیی‌های متفاوت هستند.

واژگان کلیدی: باهم‌آیی واژگانی، باهم‌آیی دستوری، انگیزه‌دهی، پیوند معنایی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه	۱
۲-۱- طرح موضوع تحقیق	۱
۳-۱- سؤالات تحقیق	۳
۴-۱- اهمیت و ارزش تحقیق	۳
۵-۱- کاربرد نتایج تحقیق	۴
۶-۱- نوع داده‌ها و ابزار تجزیه و تحلیل	۴
۷-۱- تعریف کلمات کلیدی	۵
۸-۱- سازماندهی تحقیق	۶

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۱-۲- مقدمه	۷
۲-۲- توجه به معنا خارج از بافت	۸
۳-۲- توجه به بافت موقعیتی در بررسی معنا	۱۰
۴-۲- توجه به بافت زبانی در بررسی معنا	۱۲
۵-۲- نقش پدیده باهم‌آیی در خلق معنی	۱۵
۶-۲- انگیزه‌دهی و پیوند معنایی	۱۵
۱-۶-۲- باهم‌آیی و انگیزه‌دهی واژگانی	۱۶
۱-۱-۶-۲- تعریف باهم‌آیی از نظر هوایی	۱۶
۲-۱-۶-۲- انگیزه‌دهی واژگانی	۱۶
۳-۱-۶-۲- تعدادی از ویژگی‌های پدیده انگیزه‌دهی	۲۰
۴-۱-۶-۲- انواع انگیزه‌دهی	۲۲
۲-۶-۲- پیوند معنایی	۲۳
۱-۲-۶-۲- بررسی پیوند معنایی در یک پیکره فارسی	۲۵
۷-۲- پیشینه تحقیق	۲۷

۲۷	۱-۷-۲- مروری اجمالی بر مطالعات خارجی.....
۳۲	۲-۷-۲- مطالعات داخلی در زمینه پدیده باهم آیی.....
۳۹	۸-۲- خلاصه.....

فصل سوم: مفاهیم کلیدی و روش تحقیق

۴۰	۱-۳- مقدمه.....
۴۰	۲-۳- چارچوب تحقیق.....
۴۱	۳-۳- نوع و شیوه جمع آوری داده‌ها.....
۴۱	۴-۳- شیوه انجام تحقیق.....
۴۲	۵-۳- محدودیت‌های تحقیق.....
۴۳	۶-۳- خلاصه.....

فصل چهارم: تحلیل داده‌ها

۴۴	۱-۴- مقدمه.....
۴۵	۲-۴- باهم آیی دستوری.....
۴۵	۱-۲-۴- باهم آیی دستوری ترکیب‌های هر روز، همان روز، در همان روز و در طول روز.....
۴۹	۲-۲-۴- بررسی باهم آیی‌های دستوری واژه محبت.....
۵۳	۳-۲-۴- باهم آیی‌های دستوری واژه‌های محبت، معضل، صداقت و نفرت در داخل گروه اسمی.....
۵۵	۳-۴- رابطه باهم آیی و هم‌معنایی.....
۵۶	۱-۳-۴- بررسی واژه‌های مصرف و استفاده.....
۶۰	۲-۳-۴- بررسی واژه‌های علاقه و عشق، دشوار و سخت و مشکل.....
۶۱	۴-۴- رابطه باهم آیی و چندمعنایی.....
۶۲	۱-۴-۴- بررسی واژه داغ.....
۶۶	۲-۴-۴- بررسی واژه روشن.....
۶۹	۳-۴-۴- بررسی واژه شیرین.....
۷۲	۵-۴- خلاصه.....

فصل پنجم: نتیجه‌گیری

۷۳	۱-۵- مقدمه .....
۷۳	۲-۵- نتیجه‌گیری .....
۷۶	۳-۵- پیشنهادهایی برای تحقیق بیشتر .....
۷۷	پیوست ۱ .....
۸۵	پیوست ۲ .....
۸۹	پیوست ۳ .....
۹۱	پیوست ۴ .....
۹۴	پیوست ۵ .....
۹۵	پیوست ۶ .....
۹۷	پیوست ۷ .....
۱۰۱	منابع و مأخذ .....

فهرست شکل‌ها

صفحه

عنوان

- شکل ۱-۲ مثلث معنایی آگدن و ریچاردز ۸
- شکل ۲-۲ واژه‌های باهم‌ایند واژه‌های **powerful** و **strong** ۳۰
- شکل ۳-۲ گسترهٔ افعال بسیط تا مرکب در زبان فارسی بر روی بردار باهم‌آیی ۳۳

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۴: واژه‌های باهمایند و تعداد وقوع هر کدام با واژه روز	۴۶
جدول ۲-۴: توزیع ترکیب‌های هر روز، همان روز، در همان روز و در طول روز بر حسب زمان	۴۷
جدول ۳-۴: توزیع ترکیب‌های هر روز، همان روز، در همان روز و در طول روز بر حسب زمان	۴۷
جدول ۴-۴: درصد همراهی عبارت‌های هر روز، همان روز، در همان روز و در طول روز با زمان‌های متفاوت	۴۸
جدول ۵-۴: مقایسه توزیع دستوری واژه محبت با واژه‌های معضل، صداقت و نفرت	۵۱
جدول ۶-۴: توزیع دستوری واژه‌های محبت، معضل، صداقت و نفرت در داخل گروه اسمی در جایگاه دستوری نهاد	۵۳
جدول ۷-۴: درصد توزیع دستوری واژه‌های محبت، معضل، صداقت و نفرت در داخل گروه اسمی در جایگاه دستوری نهاد	۵۳
جدول ۸-۴: توزیع دستوری واژه‌های محبت، معضل، صداقت و نفرت در داخل گروه اسمی در جایگاه دستوری ادات	۵۴
جدول ۹-۴: درصد توزیع دستوری واژه‌های محبت، معضل، صداقت و نفرت در داخل گروه اسمی در جایگاه دستوری ادات	۵۴
جدول ۱۰-۴: تعداد واژه‌های با همایند و مجموع تعداد وقوع آنها با واژه/استفاده	۵۶
جدول ۱۱-۴: تعداد واژه‌های با همایند و مجموع تعداد وقوع آنها با واژه مصرف	۵۶
جدول ۱۲-۴: درصد تعداد واژه‌های با همایند و تعداد وقوع آنها با واژه/استفاده	۵۷
جدول ۱۳-۴: درصد تعداد واژه‌های با همایند و تعداد وقوع آنها با واژه مصرف	۵۷
جدول ۱۴-۴: مجموع تعداد صفات باهمایند واژه‌های استفاده و مصرف که نشانگر «چگونگی مصرف» و «مقدار مصرف» هستند	۵۸
جدول ۱۵-۴: درصد تعداد وقوع واژه‌های با هم‌آیند واژه‌های استفاده و مصرف که نشان دهنده «چیز مورد استفاده» و «فرد یا چیز استفاده کننده» هستند	۶۰
جدول ۱۶-۴: مجموع تعداد وقوع صفات باهمایند واژه‌های عشق و علاقه در هر گروه معنایی و نیز درصد آنها	۶۰
جدول ۱۷-۴: واژه‌های باهمایند و تعداد وقوع هر کدام با واژه داغ در معانی «بسیار رایج و مرسوم» و «بسیار گرم و تافته»	۶۳

- جدول ۴-۱۸ واژه‌های باهم‌ایند روشن که مشترک بین معانی گوناگون است..... ۶۹
- جدول ۴-۱۹ واژه‌های باهم‌ایند واژه شیرین نشانگر «نوع مزه»..... ۷۱
- جدول ۴-۲۰ واژه‌های باهم‌ایند واژه شیرین در مفهوم «دلپسند و مورد علاقه»..... ۷۱

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

در این فصل، پس از طرح موضوع تحقیق، به اهمیت و ارزش آن پرداخته خواهد شد. سپس به کاربرد نتایج تحقیق اشاره شده و در ادامه سؤالاتی که رساله حاضر درصدد پاسخگویی به آنهاست، عنوان خواهند گردید و سپس کلمات کلیدی تعریف خواهند شد. در پایان روش تحقیق انجام گرفته در این رساله به طور مختصر ارائه خواهد شد.

۱-۲- طرح موضوع تحقیق

از بررسی متون زبان‌شناسی چنین برمی‌آید که فرث (۱۹۵۷) اولین فردی بود که عنوان کرد واژه‌ها نه تنها با توجه به قواعد دستوری کنار یکدیگر قرار می‌گیرند، بلکه ویژگی‌های باهم‌آیی نیز دارند. وی واژه «collocation» (باهم‌آیی) را برای «جایگاه‌های معمول و رایج^۱» واژه‌ها ابداع کرد (فلبام ۲۰۰۷: ۸). در واقع فرث (۱۹۵۷) با جمله معروف خود تحت عنوان «شما یک واژه را از طریق واژه‌هایی که آن را همراهی می‌کنند، تشخیص می‌دهید.» خود را به عنوان پدر باهم‌آیی در زبان‌شناسی مطرح کرد (سینکلر و جونز و دالی ۲۰۰۴: ۲۱).

---

^۱- ordinary or customary positions

فرث (۱۹۵۷: ۱۲۴) مفهوم باهم‌آیی را برای تعریف معنای یک واژه به کار گرفت. به عنوان مثال از دیدگاه وی یکی از معانی واژه‌ی night در زبان انگلیسی این است که با واژه‌ی dark قرین است (سینکلر و جونز و دالی ۲۰۰۴: ۲۱).

بعد از فرث بحث‌های زیادی در مورد پدیده‌ی باهم‌آیی در زبان‌ها صورت گرفته و تعریف‌های متعددی از آن ارائه گردیده و الگوها و معیارهای متنوعی نیز برای تشخیص و قوانین حاکم بر آن عرضه شده است. سپیمان^۱ (۲۰۰۵) رویکردهایی را که در زمینه پدیده‌ی باهم‌آیی وجود دارند عمدتاً به دو دسته‌ی اصلی تقسیم می‌کند؛ اول رویکرد معنابنیاد که قائل به وجود رابطه معنایی بخصوصی بین سازه‌های یک ترکیب باهم‌آیند است (بنسون^۲ ۱۹۸۶؛ ملچوک^۳ ۱۹۹۸؛ گنزالس-ری^۴ ۲۰۰۲؛ هاسمن^۵ ۲۰۰۳؛ گرسمان^۶ و توتین^۷ ۲۰۰۳ به نقل از سپیمان ۲۰۰۵) و دوم رویکرد بسامدگرا که به وقوع ملموس و قابل ملاحظه آماری دو واژه یا بیشتر از آن نظر دارد (جونز و سینکلر ۱۹۷۴؛ سینکلر ۱۹۹۱؛ سینکلر ۲۰۰۴؛ یلمر^۸ ۱۹۹۴ به نقل از سپیمان ۲۰۰۵). به گفته سپیمان (۲۰۰۵) رویکرد سومی هم وجود دارد که جدیدتر از دو رویکرد قبلی است که آن را می‌توان رویکرد «کاربردشناختی» عنوان کرد. در این رویکرد، می‌توان باهم‌آیی را به بهترین وجه ممکن با توسل به نظریه بافت‌گرا^۹ توصیف کرد (فایلکه^{۱۰} ۱۹۹۶ و ۲۰۰۰ به نقل از سپیمان ۲۰۰۵).

در این پژوهش تعریفی از باهم‌آیی ارائه می‌شود که ما را در جهت اهداف رساله حاضر یاری رساند. همان گونه که در فصول آینده روشن خواهد شد، از آن جا که بافت (چه بافت فرهنگی، چه بافت موقعیتی و چه بافت زبانی) در دریافت و تعبیر معنای پاره‌گفت در زبان بسیار حائز اهمیت است، باهم‌آیی به عنوان پدیده‌ای مطرح می‌گردد که خود بستر لازم برای ایجاد بافت زبانی پاره‌گفت را در جهت تعبیر معنایی آن فراهم می‌کند. در این راستا به بررسی پدیده معنا از نظر برخی از زبان‌شناسان و در نهایت به بررسی رابطه میان باهم‌آیی و معنا پرداخته خواهد شد.

پدیده باهم‌آیی همانند دیگر پدیده‌هایی که مباحث زبان‌شناختی حول محور آنها می‌گردند طبیعتاً بایستی دارای قوانین و الگوهایی حاکم بر خود باشد. لذا پس از درک اهمیت این پدیده در راستای پی بردن به معنی

¹ - Siepman

² -Benson

³ -Mel'čuk

⁴ -Gonz'lez-Rey

⁵ -Hausmann

⁶ -Grossmann

⁷ -Tutin

⁸ -Kjellmer

⁹ -contextual theory

¹⁰ -Feilke

پاره‌گفت، به برخی از این قوانین و الگوها در تحقیق حاضر اشاره خواهد شد. لازم به ذکر است که با توجه به اهمیت باهم‌آیی در خلق جملات معمول و عادی در زبان به سطح انتزاعی‌تری در زبان به نام پیوند معنایی یا مفهومی می‌رسیم. در این مرحله بر اساس تعدادی از روابط مفهومی بین عناصر واژگانی زبان مثل چندمعنایی و یا هم‌معنایی به بررسی الگوها و قوانین حاکم بر آن پرداخته خواهد شد.

۱-۳- سؤالات تحقیق

سؤالات تحقیق در این رساله عبارتند از:

۱- پدیده باهم‌آیی در خلق معنی چه نقشی ایفا می‌کند؟

۲- قوانین عمده حاکم بر روابط باهم‌آیی واژه‌ها و الگوهای وابسته به آنها در محدوده بیکره مورد

بررسی نگارنده کدامند؟

۱-۴- اهمیت و ارزش تحقیق

همان‌گونه که در فصل‌های آتی بحث خواهد شد، مالینفسکی (آگدن و ریچاردز ۱۹۲۳) تعبیر معنایی جمله را زمانی ممکن می‌داند که در بافت فرهنگی و موقعیتی خاص آن در نظر گرفته شود، اما وی طرحی منسجم که بر پایه آن بتوان معنا را بررسی کرد ارائه نمی‌دهد. فرث (۱۹۵۷) نیز مانند مالینفسکی معتقد است که جمله‌ای را خارج از بافت (فرهنگی، موقعیتی و زبانی) نمی‌توان بررسی کرد. وی ابزارهایی عرضه می‌کند تا از طریق آن‌ها بتوان به تحلیل معنایی جمله دست یافت. به عنوان مثال وی بافت موقعیتی را مانند مقولات دستوری، بخشی از ابزار مورد استفاده زبان‌شناسان در نظر می‌گیرد. بنابراین از دیدگاه فرث، باهم‌آیی یکی از سطوح ساختاری زبان است که می‌توان توسط آن به بررسی معنا پرداخت. از این جا اهمیت پدیده باهم‌آیی به عنوان سطحی از سطوح مختلف همچون دستور زبان، بافت فرهنگی، موقعیتی و غیره در بررسی معنی مشخص می‌گردد، بر اساس این دیدگاه، با بررسی باهم‌آیی و نیز بررسی الگوهای حاکم بر همنشینی واژه‌ها می‌توان در راستای شناخت کارکرد باهم‌آیی در ایجاد بافت زبانی و خلق معنی روشی به دست داد. همچنین شاید بتوان با شناخت قوانین حاکم بر پدیده باهم‌آیی، تعاریف جدیدی در زمینه معنی‌شناسی مفهومی برای روابط مفهومی واژگان زبان همچون هم‌معنایی، چندمعنایی و غیره پیدا کرد.

۱-۵- کاربرد نتایج تحقیق

از آن جا که این رساله به بررسی رفتار واژه‌های چندمعنا و هم‌معنا در قبال واژه‌های باهمیند آن‌ها می‌پردازد، شاید بتوان چنین ادعا نمود که نتایج به دست آمده می‌تواند راهگشای مؤلفین فرهنگ‌های لغت فارسی در جهت تشخیص واژه‌های چندمعنا، هم‌معنا، هم‌آوا، هم‌نویسه و غیره گردد. همچنین با توجه به اهمیت باهم‌آیی در خلق بافت زبانی و خلق معانی، آموزش آن به زبان‌آموزان غیر ایرانی در تسریع امر یادگیری زبان فارسی می‌تواند مفید واقع شود.

۱-۶- نوع داده‌ها و ابزار تجزیه و تحلیل

پیکره مورد استفاده در این پژوهش ۲۰ میلیون واژه است که از ۸۶ شماره روزنامه اطلاعات در سال ۱۳۸۸ و ۹۴ شماره روزنامه کیهان در سالهای ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ تهیه شده‌اند. داده‌ها با مراجعه به سایت روزنامه‌های مذکور استخراج شدند. در اینجا بایستی متذکر شد که دو ویژگی مهم در یک پیکره بر نتایج حاصل از تحلیل آن تأثیرگذار می‌باشد: یکی حجم پیکره و دیگری توازن آن. توازن به این معنی است که در پیکره مورد نظر تنها از یک گونه خاص زبانی استفاده نشده باشد (فلبام ۲۰۰۷: ۶). بنابراین برای رعایت توازن داده‌های مورد نظر در این تحقیق سعی شده است که حتی‌المقدور از تمام مطالب در هر شماره استفاده شود. موضوع داده‌ها در هر شماره شامل اخبار داخلی، اخبار خارجی، اخبار اقتصادی، اخبار ورزشی، مباحث اجتماعی، مباحث سیاسی، ادبیات، مصاحبه، سخنرانی و غیره می‌باشند. همچنین سعی شده است تا جایی که برای نگارنده امکان دارد حجم پیکره بزرگ باشد. در تحلیل این حجم وسیع از داده‌ها از نرم‌افزاری به نام *Wordsmith* (اسکات ۱۹۹۹) استفاده شد. این نرم‌افزار که با مراجعه به سایتی به نشانی <http://www.lexically.net/wordsmith/version4> پیاده شد قابلیت‌های بسیاری دارد. از جمله این که قادر است تمام بافت‌هایی را که واژه مورد بررسی در آن به کار برده شده است فهرست نموده و تمام موارد باهم‌آیی واژه مورد بررسی را در فاصله دلخواه از آن پیدا کند (پیش‌فرض نرم‌افزار پنج واژه سمت راست و پنج واژه سمت چپ است). همچنین امکان مراجعه به متن اصلی را که واژه مورد بررسی در آن یافت شده است، فراهم می‌آورد. شاید بدون

استفاده از نرم‌افزار مذکور انجام پژوهش حاضر یا مقدور نبود و یا انجام مراحل آن بسیار طولانی می‌شد با این حال مراحل تهیه داده‌ها و همچنین بررسی جمله‌ها بسیار طاقت‌فرسا و وقت‌گیر بود.

۷-۱- تعریف کلمات کلیدی

باهم‌آیی واژگانی: باهم‌آیی، همراهی روان‌شناختی عناصر واژگانی با فاصله چهار واژه از هر طرف واژه‌ای خاص است و این واقعیت روان‌شناختی که از نظر آماری قابل ملاحظه است توسط وقوع عینی آنها کنار یکدیگر در زبان قابل اثبات است، (و این نشان می‌دهد که پدیده باهم‌آیی توزیعی تصادفی از واژگان نیست) (هوئی^۱ ۲۰۰۵: ۵).

باهم‌آیی دستوری: هوئی (۲۰۰۵: ۴۳) باهم‌آیی دستوری را به صورت زیر تعریف می‌کند:

ا. هم‌آیی دستوری که در آن یک واژه یا گروهی از واژه‌ها، با درون گروه خود یا در سطحی بالاتر از آن حفظ می‌کنند (یا از آن پرهیز می‌نمایند).

ب. نقش‌های دستوری که توسط گروهی که واژه یا توالی‌ای از واژه‌ها در آن قرار دارند، ترجیح داده شده و یا از آن پرهیز می‌شوند.

ت. جایگاهی درون گروه که واژه یا توالی‌ای از واژه‌ها ترجیح می‌دهند در آن قرار بگیرند یا از آن پرهیز کنند..

انگیزه دهی: مفهومی است روان‌شناختی که توضیح می‌دهد چرا واژه‌ها مکرراً در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند. به بیان دیگر انگیزه‌دهی توضیحی است برای پدیده باهم‌آیی (هوئی ۲۰۰۵: ۷).

پیوند معنایی: این پدیده به باهم‌آیی در سطح مفاهیم زبان اطلاق می‌شود (هوئی ۲۰۰۵: ۱۶-۱۷).

^۱ -Hoey

۸-۱- سازماندهی تحقیق

این پژوهش در پنج فصل تنظیم شده است. در فصل حاضر، ضمن طرح موضوع تحقیق، سؤالات تحقیق مطرح شد و نیز اهمیت و ارزش تحقیق و کاربرد یافته‌های پژوهش در حوزه‌های دیگر عنوان گردید. در فصل دوم این رساله ابتدا به مبانی نظری موضوع تحقیق پرداخته خواهد شد و سپس مروری اجمالی بر مطالعات صورت گرفته در مورد پدیده باهم‌آیی انجام خواهد شد. در بخش مبانی نظری این فصل به بررسی رابطه باهم‌آیی و معنا اشاره خواهد گردید. همچنین پیوند معنایی که در سطح انتزاعی‌تری از باهم‌آیی واژگانی قرار دارد و نیز پدیده‌ای به نام انگیزه‌دهی معرفی می‌شوند. فصل سوم به شرح روش تحقیق انجام یافته اختصاص خواهد داشت. در فصل چهارم، با بررسی داده‌های جمع‌آوری شده بر اساس روابط هم‌معنایی و چندمعنایی، رفتار باهم‌آیی واژگانی تبیین و تشریح می‌گردد. علاوه بر این باهم‌آیی دستوری نیز در این فصل مورد توجه قرار می‌گیرد و در پایان، فصل پنجم به نتیجه‌گیری مباحث انجام گرفته، اختصاص دارد.